

**COMBATAREA RISCURILOR, PERICOLELOR,
AMENINȚĂRILOR ȘI VULNERABILITĂȚILOR LA ADRESA
SECURITĂȚII SOCIETALE UNIONALE PROVENITE DIN
EVOLUȚIILE RECENTE ÎN DOMENIUL SPAȚIULUI DIGITAL,
INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ȘI REALITĂȚII VIRTUALE –
OBIECTIV ESENȚIAL PENTRU O UNIUNE EUROPEANĂ SIGURĂ
ÎNTR-O LUME DIGITALIZATĂ
- argumente și propuneri de cercetare -**

**COMBATING RISKS, HAZARDS, THREATS AND
VULNERABILITIES TO UNION SOCIETAL SECURITY FROM
RECENT DEVELOPMENTS IN DIGITAL SPACE, ARTIFICIAL
INTELLIGENCE AND VIRTUAL REALITY - ESSENTIAL
OBJECTIVE FOR A SAFE EUROPEAN UNION IN A DIGITIZED
WORLD
– research arguments and proposals –**

General-locotenent (rtr.) prof.univ.dr. Cristea DUMITRU*

Dr. Dragoș Adrian BANTAȘ**

Maior dr. George Dorinel DUMITRU***

Rezumat: Tehnologia comunicațiilor și informaticii, inclusiv aspectele ei legate de inteligența artificială și realitatea virtuală, au cunoscut o proliferare fără precedent în ultimele decenii. Din ce în ce mai multe procese din întregul spectru economic și social sunt influențate de astfel de tehnologii, în moduri pe care nici măcar nu le putem detecta la prima vedere. Proliferarea tehnologiilor IT&C aduce nenumărate oportunități de creștere economică, motiv pentru care guvernele statelor lumii și ale Uniunii Europene au încurajat și încurajează acest sector. Cu toate acestea, o astfel de proliferare poate contribui și la apariția riscurilor, pericolelor și amenințărilor la adresa securității sociale care, prin amploarea și profunzimea lor, au potențialul de a afecta coordonatele esențiale ale funcționării

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: cristea.dumitru@force1.ro

**Universitatea din București, Facultatea de Drept, Departamentul Drept Public, email: adrian.bantas@gmail.com.

*** ddoxa2@yahoo.com.

societăților umane. De exemplu, pentru prima dată în istoria omenirii, forța de muncă umană este în pericol de a fi înlocuită dintr-o multitudine de domenii de activitate. De asemenea, cu ajutorul realității virtuale este posibilă simularea a din ce în ce mai multe aspecte ale vieții, ceea ce diminuează nevoia și atractivitatea interacțiunilor autentice, putând avea efecte profunde asupra creierului uman. Este nevoie de acțiuni la nivel supranațional, adică Uniunea Europeană, pentru a combate astfel de amenințări. Cu toate acestea, Uniunea nu are temeieri juridice concrete care să-i dea competențe în domeniile inteligenței artificiale și realității virtuale. Pentru a acționa în domeniile menționate mai sus este necesară o interpretare creativă a dreptului primar existent, împreună cu identificarea soluțiilor adecvate în timp util. Toate aceste aspecte justifică ideea necesității unei cercetări în domeniu.

Cuvinte cheie: mijloace juridice, Uniunea Europeană, riscuri, pericole, amenințări, vulnerabilități, securitate societală, spațiu digital, inteligență artificială, realitate virtuală, modelul social european, individ, status, rol, agenți economici, stat, socializare, societate.

Abstract: Communications and information technology, including its aspects of artificial intelligence and virtual reality, have seen an unprecedented proliferation in recent decades. More and more processes across the economic and social spectrum are being influenced by such technologies, in ways that we cannot even detect at first glance. The proliferation of IT&C technologies brings countless opportunities for economic growth, which is why the governments of the world and the European Union have encouraged and are encouraging this sector. However, such a proliferation can also contribute to the emergence of risks, dangers and threats to social security which, by their magnitude and depth, have the potential to affect the essential coordinates of the functioning of human societies. For example, for the first time in human history, the human labor force is in danger of being replaced by a multitude of fields of activity. Also, with the help of virtual reality it is possible to simulate more and more aspects of life, which reduces the need and attractiveness of authentic interactions, which can have profound effects on the human brain. Action is needed at the supranational level, ie the European Union, to combat such threats. However, the Union has no concrete legal basis to give it powers in the fields of artificial intelligence and virtual reality. In order to act in the areas mentioned above, a creative interpretation of existing primary law is needed, together with the identification of appropriate solutions in a timely manner. All these aspects justify the idea of the need for research in the field.

Keywords: *legal means, European Union, risks, dangers, threats, vulnerability,; social security, digital space, artificial intelligence, virtual reality, european social model, individual, status, role, economical agents, state, socialization, society.*

Traversăm, într-o perioadă pe cât de scurtă (întrucât nu ocupă nici măcar cea mai mare parte a vieților generațiilor actuale), pe atât de încărcată de consecințe istorice, ceea ce literatura de specialitate a denumit *cea de-a patra revoluție industrială*¹.

Dacă prima revoluție industrială a folosit forța apei și a aburului pentru a mecaniza producția industrială, cea de-a doua a utilizat energia electrică pentru a institui producția de masă. Ulterior, a treia revoluție industrială s-a bazat pe tehnologia electronică și pe informatică pentru automatizarea producției. În prezent, pe temeiile oferite de cea de-a treia revoluție industrială se construiește o a patra, o revoluție pe care o putem considera digitală, și care se caracterizează prin tendința, începută aproximativ în a doua jumătate a secolului trecut, de a estompa, cu ajutorul tehnologiilor informatice, distincția dintre sferele fizică, digitală și biologică².

Desigur, granițele materiale și temporale dintre ultimele două revoluții industriale, cea de-a treia și cea de-a patra, nu sunt clar definite, elementele lor întrepătrunzându-se frecvent, manifestându-se fie alternativ, fie concomitent și putând surveni simultan sau putând absenta aproape în totalitate, în funcție de gradul de dezvoltare și de conectare tehnologică a fiecărei comunități.

Chiar în aceste momente există, la nivel mondial, comunități pentru care nici măcar a doua revoluție industrială nu produce efecte palpabile în spațiile pe care le ocupă. Spre exemplu, teritoriile extinse din statele așa-numitei lumi a treia nu beneficiază nici măcar de avantajele electrificării, datorită de utilizarea inteligenței artificiale sau a realității virtuale. În același timp și, uneori, chiar la o distanță de numai câțiva kilometri,

¹ Klaus Schwab, *Fourth Industrial Revolution*, Editura Random House, 2017, passim.

² Klaus Schwab, *The Fourth Industrial Revolution: What It Means and How to Respond*, Foreign Affairs, disponibil la www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution, accesat la 12.02.2022.